

Langs de Rijksweg te Belfeld aan de Noordzijde van café „Schreurs”, woonde in het begin der twintiger jaren koster Timmermans. Zijn huis was oud en lag ietwat van de weg terug. Later heeft hij zich naast Schreurs een nieuw gebouwd. Links naast de voordeur was een kamer waar hij verf, kwasten, bezems, handvegers en aanverwante artikelen verkocht. Dweilen, sponsen, zemen en verschillende andere artikelen waren er verkrijgbaar. Men kon er een schilderijtje laten inlijsten enz. Hij was bovendien koster, organist en dirigent van het kerkkoor. Een veelzijdig persoon dus. Als men vroeger veel kleine inkomsten had, kon men het beste draaien. Daarnaast bekleedde hij de functie van gemeentesecretaris. Hij deed in die tijd alleen met de burgemeester alle voorkomende werkzaamheden op het gemeentehuis. Denkelijk viel het werk daar mee, want Belfeld telde op 31 dec. 1920 slechts 1524 inwoners. Naast zijn werk op het gemeentehuis en in de kerk had hij schijnbaar nog tijd voor andere zaken. Drie keer per dag luidde hij het „Angelus” en het eerste precies en zonder ooit te verzuimen om zes uur in de morgen, zomer en winter, want de eerste mis begon om half zeven. Voor iedere mis moest hij

tweemaal aan dat klokketouw hangen. Alles was nog handwerk! Tijdens de goede week ging hij het hele dorp rond met een wasmand om eieren op te halen. Dit was van oudsher gebruikelijk, maar nu verleden tijd. Ieder gezin had kippen, dus haalde hij wel enige manden vol op. De koster was tamelijk jong getrouwd. Toen hij bij de ouders van zijn meisje kwam aankloppen en om haar hand ging vragen, (met de bedoeling natuurlijk om haar helemaal mee te nemen), zei die vader - „Elbers Hannes” was zijn naam -, dat ze nog te jong was. Waarop de koster antwoordde dat dit volgens hem volstrekt geen bezwaar was en dat ze wel bij hem oud kon worden. Volkomen gelijk had hij! Want het is zo nu eenmaal in het leven: De appels die er aan 'n boom groeien zijn niet voor de boom maar weer voor andere mensen. Dit gezegde van die koster was in Belfeld algemeen bekend. Maar leuk is het te vermelden dat de koster veel later met zijn eigen wapen verslagen

Sjang van Corneel van Pau!

„De Koster”!

werd, toen een oude schoolvriend van mij uit die tijd, dit zelfde gezegde toepastte toen die bij koster Timmermans kwam vragen om de hand van zijn dochter. Zij was toen ook nog jong!

Vóór zijn huis, vlak langs de lindebomen die de Rijksweg in de kom van Belfeld flankerden tot bij Maassen voor de deur, liep toen nog een afvoergoot voor het regenwater, van ongeveer een halve meter diepte. Riolering bestond nog niet.

Op 12 juli 1931 was de oude school verbouwd tot gymzaal. Het metselwerk hiervoor werd gedaan door aannemer Wiel Zeetsen. Op die datum werd deze zaal ingezegend en ter beschikking gesteld van de plaatselijke gymnastiekvereniging „Sint Leonardus”. Deze vereniging die aanvankelijk een zeer bloeiende tijd doormaakte en nu vrijwel door iedereen vergeten is, had vóór die tijd de zaal Verdonk als oefenlokaal. Op zekere zondagmorgen in het begin der dertiger jaren, stonden wij gymnasten na

de hoogmis op de Urbanusweg tussen kerk en Rijksweg in gesprek gewikkeld. Het was ons bekend dat er door enige leden van Leonardus getraind werd in de bokssport. Dit was hier nog taboe en kwam maar sporadisch voor, maar was in Duitsland algemeen. We hoorden dat Chris Verdonk en Lei Faltan die avond in Bracht zouden boksen tegen Duitse tegenstanders. Wij hadden inmiddels vernomen dat verschillende personen uit Belfeld van plan waren om die avond naar Bracht te gaan om die voorstelling te gaan bekijken. Ook wij zouden er graag bij zijn. Na enig overleg kreeg ik het idee om onze koster aan te klampen als hij uit de kerk zou komen op weg naar zijn huis. De kwestie was dat we geen pas of geldig bewijs van Nederlandschap hadden. In mijn vaders tijd had men dat niet nodig. Men liep ongehinderd heen en weer over de grens, ook door de bossen en dat wilden wij ook. Maar nu was daar al zo iets gaande met ene zekere „Hitler” en we durf-

den het niet aan om zonder pas de grens te passeren. Goede raad was duur! Toen de koster langs kwam vroegen we hem of hij daar raad op wist. „Nou”, zei hij: „Hebben jullie geen foto van jullie hoofd? Het komt er niet zo nauw op aan of ze al een paar jaar oud is. „Nou dat hadden de meesten van ons wel”. Dan maar naar huis om te halen en ik ben over een kwartier op het gemeentehuis. Even de sleutels halen”. Toen we terug waren was Timmermans al boven op het gemeentehuis. Hij maakte voor een stuk of zes man van ons een bewijs van Nederlandschap. De stempel van de gemeente Belfeld werd er op gedrukt en dit opende voor ons de mogelijkheid. Wij zetten onze handtekening. Kosten koper 50 cent! Voor een jaar geldig! Wij waren blij en dankten de koster dat hij dit voor ons mogelijk gemaakt had op een zondagmorgen in die tijd. Het was een droge maar zeer donkere herfstavond toen we te voet bij Malbeck door de bossen naar Bracht toegen, met een stuk of twintig supporters. Lowie Thijssen, de latere voorzitter van Marmonie „Kunst na Arbeid” met zijn vrouw Trienke waren er ook bij. Het was de eerste keer dat ik daar door die bossen liep en ik wist totaal geen weg.

21-4-88

Belvender zoon in Duitse ring!

Sjeng van Corneel van Pau!

Zoals gezegd gingen we te voet in het aarde-donker op een zondagavond in de herfst de grens over bij Walbeck. Ongehinderd en overigens zonder iemand te zien, ging het door de bossen langs „Haus Galgenvenn”. Na een hele tijd kwamen we in de buurt van het „Hijtese” uit, waar de eerste pannenfabrieken lagen. Van daar uit was het nog een flink eind tot in Bracht. Bij aankomst bleek het dezelfde zaal te zijn, waar we een paar jaar geleden op een snikhete zomernamiddag met de harmonie „Kunst na Arbeid” een concertuitvoering hadden gegeven.

Bij onze binnenkomst bleek de zaal al propvol te zitten. Ternaauwernood konden we nog een plaatsje bemachtigen, bijna achteraan. Als eerste Belfeldse bokser zou Chris Verdonk de spits afbijten. Chris en Lei Felten waren beide leden van onze gymnastievereniging Sint Leonardus, vandaar dus onze belangstelling als supporters. Chris, die men ook wel eens „Sjain” noemde, was een Herculesachtige figuur. Ze hadden reeds enige tijd getraind, onder leiding van „iemand” die daar wel in thuis was.

Zoals opgemerkt was „de ster van Hitler rijzende” en vóór de wedstrijd een aanvang nam, ging na een korte, krachtige Duitse toespraak, vurig als maar wat, het gehele publiek in de tot de nok toe gevulde zaal, als één man in de houding staan om het volkslied te zingen: „Deutschland über alles”. Direct gevolgd door het Horst Wessellied: „Die Fahnen hoch”.

Wij hadden al van tevoren afgesproken, dat wij wat dat betrof niets met die dingen en

die Hitler-politiek te maken wilden hebben. En, zoals de Duitsers als één man stonden, bleven wij als één man zitten.

We deden alsof we van de prins geen kwaad wisten. We hielden ons van de domme, terwijl de met de hielen tegen elkaar klakkende Duitsers verachtelijk op ons neerblikten. Maar dat kon ons niks verdommen, wat ze van ons dachten. Dat konden we overigens wel van hun gezichten aflezen.

Eerst boksten een paar Duitsers tegen elkaar. Toen moest Chris Verdonk als eerste Belfeldenaar in de ring. Zijn tegenstander was niet zo zwaar, maar toch wel een flinke grote man. Het was één spierbundel! Ook zag ik al direct tijdens de eerste ronde waarin hij een afwachende houding aannam, dat hij over een veel grotere dosis ervaring beschikte dan Chris.

O, wee, dacht ik, dat loopt verkeerd af. Maar in de tweede ronde begon de knokpartij pas goed. De Duitser had in de eerste ronde als het ware de kat uit de boom gekken, want die grote dikke Hollander kon misschien van alles in zijn mars hebben.

Nu was de dikke van Verdonk, zoals hij in de volksmond genoemd werd, ook niet voor een kleintje vervaard. Hij kon best een paar flinke meppen verdragen zonder dat hij omviel. Doch de slagen die de dikke probeerde te plaatsen troffen veelal het luchtruim. Zijn tegenstander vloog op een lenige katachtige manier door de ring en ontweek dan ook handig de meeste pogingen om hem neer te slaan. Soms zakte hij plotseling heel diep door zijn knieën, als er een slag dreigde te komen.

Andere keren week de Duitser heel handig snel naar links of rechts uit. Reeds na de eerste ronde was hij de situatie volkomen meester.

Reeds op het laatst van de tweede ronde, kreeg „de dikke” dan ook onverwachts een zodanige optater op zijn reukorgaan, dat het bloed er aan beide zijden overvloedig uit te voorschijn kwam sappelen, en zich over zijn brede borst een weg naar beneden baande. Maar geen nood! Chris bokste verder tot het bittere einde, want bitter werd het.

Hij wilde niet opgeven en ondanks de slagen die hij moest incasseren, hield hij stand, al was het ook met de grootst mogelijke krachtsinspanning.

Het Duitse publiek schreeuwde en joelde, toen het zag dat hun landgenoot dit ging winnen. De Duitser, het resultaat van zijn treffers en slagen ziende, zag de victorie naderen en de eindoverwinning met rasse schreden op zich toekomen. Ongelooflijk zoals het publiek tekeerging. Het was een hels spektakel. „Dae Verdonk, dae kriegt ze”, was van tevoren al verteld op de kleiberg van Janssen Dings.

Onder luide toejuichingen moedigden ze hun favoriet aan, opdat hij toch maar tot een zo hoog mogelijk resultaat zou geraken, want als men niet KO gaat, beslist het puntenaantal. En dit helde inmiddels zwaar over naar Duitse zijde. Verschrikkelijk! Ik heb me die mensen onderhand geobserveerd en me er over verbaasd hoe ze daar in opgingen.

Ondertussen deed de neus van de „Dikke” haar best om maar flink te bloeden. Toen de gong klonk voor het einde van de tweede ronde, zag de nijlpaardenborst van de dikke van Verdonk er danig gehavend uit door het bloed dat er uit zijn neus gekomen was. Door de bokshandschoenen van zijn tegenstander was dit bloed over zijn hele borst verspreid, wat een slachthuisachtige aanblik gaf. Dit zag er op het eerste oog erger uit dan het in werkelijkheid was. In zijn hoek gekomen werd hij met een handdoek afgeveegd terwijl men probeerde zijn neusbloeding wat te fatsoeneren.

Evengoed ging hij moedig de derde ronde in. Hij wilde van geen wijken weten. Het was echter voor een leek te zien dat het voor hem verloren spel was. De Duitser speelde kat en muis met hem.

Nadat enige slagen heen en weer geplaatst waren, kwam toch vrij snel het einde. Plotseling werd de neus van de dikke opnieuw door een noodlottige slag getroffen en was het voor hem bekeken. Hij moest noodgedwongen de pijp aan Maarten geven.

Daarna volgden nog enige partijtjes, die evenwel niet zo bloedig afliepen. De andere Belfeldenaren boksten niet meer, omdat hun tegenstanders niet waren komen opdagen.

In ieder geval hebben we die avond pret gehad, ofschoon we na de wedstrijd niet meer lang gebleven zijn, ook al met het oog op de lange weg te voet terug door de bossen. Bovendien waren er Hitlermannen. Alles had een beklemmende sfeer!